

I ett projekt att digitalisera delar av vårt arkiv så börjar vi med en dagbok som en ung kvinna i Allberg skrev i slutet på 1800-talet. Anita Wilson renskriver dagboken Lars Hillertz tar fram material om Alice och hennes liv.

Denna dagbok fanns i huset Smeagårdsvägen 4 i Årstad.

Familjen Combes lämnade den till sin granne och årstadsbo sedan länge, Anna Salomonsson och frågade om hon visste något om personen och varför den fanns i huset, Anna kände inte till Alice och frågade sin mor och hon visste inte mer.

Dagboken lämnades i vårt arkiv av Anna, och i höstas såg jag den och tyckte det var spännande att ta reda på vem Alice var. Nu har jag lämnat dagboken till Anita Wilson för att renskriva dagboken och jag forskar vidare på vem var Alice och hur gick det för henne i livet.

Dagbok är skriven av Alice Carlsson född den 12 oktober 1879, hon har en tvillingsyster som heter Nanny Carlsson.

Föräldrar fader Carl Johan Nilsson född 1849 31 januari, Carl Johan brukar Lilla Björsgård 3:4.

Moder Anna Pettersdotter född 1851 19 mars. De har också barnen Albert Nilsson född även han samma datum 12 oktober 1880, dottern Ida född 31 maj 1882 och Peter född 11 mars 1884.

Lilla Björsgård Allbergfoto Årstads Hembygdsförenings arkiv

Dagboken handlar om en kortare tid i Alice liv, men den ger en ögon-blicksskildring hur livet tedde sig i en familj på landet i slutet på 1800-talet.

Jag har ännu inte hittat någon person som berättar om Alice liv utan jag har letat i olika arkiv främst i husförhörslängder och flyttningslängder. De dokumenten säger inget om hur Alice vardag såg ut men man får ändå en bild av hur en ung kvinna som inte skaffar sig en egen familj har levt.

Mamman dör den 22 augusti 1898 av blodförgiftning och det kan ha varit anledningen att Alice slutar att skriva dagbok.

Alice Nilsson foto Årstads
Hembygdsförening arkiv

Tvillingssystemen Nanny gifter sig 14 juni 1900 med Oskar Tengroth som arbetar som ladufogde på Sannarp, men vid giftermålet tar de över arrendet på gården Kriken (Smeagård) i Årstad som Oskars far innehaft, gården ligger under Sannarps Gods. Alice flyttar också till Kriken det året, och barnen kommer i snabb takt, Elsa Margareta 1901 och Nils Rudolf 1902, Anna Elisabeth 1904 och Tore Valdemar 1907 som dock dör efter två månader, Fritz Engelbrekt 1908 och Sigrid Viktoria 1910.

(Om Oskar Tengroth har jag skrivit en berättelse, den finns också på vår hemsida)

På Björsgård splittras familjen upp, Alice syster Ida tar ut betyg för att utbilda sig till lärarinna 1900, 1901 flyttar Albert till Borås och gården säljs 1901 till Anders Persson Bräde som 1906 säljer den till Johan Alfred Bengtsson. När gården säljs flyttar Carl Johan med sonen Peter till Backagård i Heberg. 1902 är Ida utbildad lärare och har flyttat till Kungshamn och samma år flyttar Alice till Apelgården Öxnevalla som piga, och 1904 flyttar Carl Johan med sonen Peter till Kriken sin dotter Nanny och svärson Oskars gård.

Alice flyttar 1902 till Öxnevalla som piga på Apelgården, därefter flyttar hon 1903 till Toarp Dalsjöfors i Elfsborgs län, där det fanns en piga från Årstad Bernhardina Potentia Johansson född 1875 som det året flyttar tillbaka till Årstad. I Toarps församlingsbok står nu Alice som hushållerska och på samma sida finns hennes broder Albert Nilsson som bär titeln Handlande, och Alice har också tagit sin fars efternamn Nilsson, här finns också också lillebror Peter Nilsson som står som dräng. Nästa uppgift om Alice är från 1910 och att hon flyttar till Göteborg Gamlestadens församling för en tjänst som tjänarinna. Anledningen till att stadsdelen heter Gamlestaden är att staden Nya Lödöse låg på platsen innan Göteborg anlades. Familjen hon tjänar hos är Anna Signe Elisabet Bellander som är gift med Elias Jazon som arbetade som översättare främst av romersk litteratur. Familjen hade två söner Nils Elias och Rolf Erik.

1911 dör Oskar Tengroths unga hustru Nanny endast 32 år ung och Oskar är ensam med 5 barn och Alice flyttar tillbaka till Kriken (Smeagård) för att hjälpa Oskar med hushållet och hon stannar där till 1917 när Oskar har träffat lärarinnan Amanda Charlotta från Abild och de gifter sig 1918.

Alice tar en tjänst på Prästgården i Abild där lillebror Peter står som arrendator. När Peter flyttar till Fjärås för giftermål så flyttar Alice till Skrea Nr 13 Storegård som husföreståndarinna när änkan Amanda Lovisa Svensson efter Johan Svensson dör och där det är 5 barn att hand om, hon stannar i 10 år, barnen är 4 bröder och en syster är mellan 13-17 år när Alice kommer dit. Dottern Anna Mathilda dör 1919 endast 16 år gammal och kvar blir 4 bröder. 1928 flyttar Alice till Backagård No 9:3 Skrea som hushållerska, denna gård ägs av samma släkt nämligen Johan Svenssons bror Adolf, här stannar hon i 2 år till 1930.

Abilds Prästgård foto Abilds Hembygdsförenings arkiv

Fr v Ivar, Axel, Göte, Anna, Olga
Wattsgård foto 1918. Vessige-Alfshögs
hembygdsförening

1930 flyttar Alice som hushållerska till Wattsgård i Alfshög när barnen Wattsgård blir ensamma men här var yngsta barnet 15 år när Alice kommer hit, här stannar Alice i 14 år till 1944 då är hon 65 år. Hon bor något år i Skrea och står som husägare men redan 1945 flyttar Alice till Falkenberg, efter 1950 har jag inte hittat någon uppgift om Alice. Alice dör 1962 och ligger begravd på Årstads kyrkogård

[Nilsson, Alice](#)

Nilsson, Alice Född: 1879-10-12 Avliden: 1962-04-27

Gravsatt: 1962 Årstad kyrkogård Kvarter: 01 Gravplats: 0059-60

Gravplatsnummer: 5ÅR01 0059-60 Gravrättstid: 1960-01-01 - 2030-12-31

Gravsatta i samma grav

[Tengroth, Anna](#) Född: 1904-06-28 Avliden: 1990-06-27 Gravsatt: 1990-07-12

[Tengroth, Elsa](#) Född: 1901-04-12 Avliden: 1972-03-18 Gravsatt: 1972-03-24

[Tengroth, Nanny](#) Född: 1879-10-12 Avliden: 1911-10-29 Gravsatt: 1911-11-04

[Tengroth, Thore Waldemar](#) Född: 1907-03-04 Avliden: 1907-04-22 Gravsatt: 1907-04-26

Info om Gravplatsen på Årstad Kyrkogård

Dagbok Den 9/3 1896 Alice Carlsson

*Vi har valt att skriva av dagboken så som vi kan tyda den med en del ord som vi inte förstår som t.ex. "Alfred å Albert ha burit ner mangeln från loftet till den lilla logen bort i **hensten**." Vi har inte rättat felstavningar eller gammal stavning.*

Björsgård den 24 Feb.1897

Idag har far varit hemma nästan hela dagen. Här har varit främmande nästan hela dagen först var Jansa Nilson här sen Algot i Skattagår sen Johan på Grannahögen å Sven Carl i Nygård å Hjalmar, mor, Nanny å Jag vi han satt upp en väf idag, som är dräll. Ida har virkat en Gardinhållare å Albert å Alfred hugga ner dungen. Peter har varit i skolan i dag. Nu är klockan $\frac{1}{2}$ 8 å Nanny å Ida äro gågna till knallas å köpa pressjäst för vi ska baka i morgon sen ska vi mjölka kossorna vi har 7 kor som mjölka (aska, krona,fröken,bruntan,sippa,Greta,höna,fridas)

Fredagen den 26.2.97

Idag ha vi bakat först rågbröd sen bullar å ringar å söta kakor å sen grantabröd. Far har slaktat en hvit kalv för ty vi väntan Svenssa i Risarps familj om här blir grant väder i morgon. Alfred å Albert ha burit ner mangeln från loftet till den lilla logen bort i hensten. Peter har varit i skolan idag. Imorgon k.l. 3 e.m. ska vi gå till Årstads skolhus för att lära en sång tillära till fru Norby på mariadagen som är på söndag om de blir och så säga dem att där ska vara kalas till Jansa Johans för Johan å Alma fyller åren på samma dag. Idag fyller Maria i Ryggebo 30år de e bra. Nu ha de aldeles hygget ner dungen å de är blifvet så bart så. Nu är klockan 9 på kvällen så nu får ja gå å lägga mej.

"Björsgård den 5 mars 97 Idag är far i Heberg på utslagslösen Mor är borta i hensten å ser efter dricken Nanny väfver dräll

den 1Mars voro vi på kalas till Jansa Johans vi voro 31 flickor.

den 3 mars voro vi på Katrineberg till Docktor Strandmarks på kalas docktorn fylde åren först när vi kommen dit sjöngo eleverna en serenad för docktor Strandmark och så fick han en mycket vacker hängkappa af elefverna, sen bestods kaffe å saft å äpple sen dansa vi ringdanser till kl. $\frac{1}{2}$ 11 vi dansan "lunka på" Gustafs skål å vi "väfde vadmal" m.m.m.m. sen äto vi smörgås å te sen sjöngo vi sånger till kl. var $\frac{1}{2}$ 12 sen var de slut så voro vi hemma kl.2 Bokagårds flickor åkte med oss. När vi körde till Katrineberg möte vi Herr Svärd med fru och son samt herr Edvander som skulle köra hem till vårt.

dagen efter den 4 Mars 97voro vi bjudna till Anna i Lassagård på kaffe å smörgås och så hade vi virke med oss jag virkade en lintygspets Nanny en gardinhållare mor å Ida gjorde ingenting.Jenny i Lassagård virkade en hårnålaspets vi voro där till kl.6 e.m och dagen efter voro Ida å Jag i Björsgård hos Anna å virkade. Jag virkade en spets Ida en gårdimpa hållare Anna en lakanspets Jenny ett täcke till Anna

Igår den 6 Mars voro far å Ida i staden Falkenberg de åkte i den förfärlige "giggen" (för vi har ingen fjädervagn) å så gick han sönder när de körde hem. Jag fick hem ett par skor å lite annat. Sen om kvällen kommo Jansa Nilson hit å strypa Herman.

Idag är det första bönedagen den 7Mars 97 å kl. är snart 11 idag på morgonen har de snöat så marken är aldeles hvit här är mycket vackert ute. Albert har kört mjölken idag å nu är han kommen hem han körde med lilla Docka som pastor Ivarson har köpt. här är sen messa i Årstad idag. Nanny å Jag å Far vi skrifven Ida spelar vill inte de så ska la jag för vi ska dansa å sjunga bom bom bom bombombon o.s.v. å Mor laga midag till oss

Alfred å Peter sitt i drängkammaren å laga klockor nu k.l 11 Nu ha vi varit i kyrkan Far mor å Nanny, Ida å Jag. Målare Severin å Fina fingo åka med oss dit å Kalles Olena hem Pastor Perslow pridikade å Fröken Anna Ericsson spelade. Nu äro vi komna hem å ha druckat kaffe å ätit smörgås å nu är klockan $\frac{1}{2}$ 5 e.m.

Idag den 8 Mars 1897 Idag på morgonen sysslade vi först sedan städade jag Nanny väfde Mor diska Ida syddo namn på sina handdukar sedan virkade jag gardinhållare. Nu i eftermiddag ha vi varit i Årstads skolhus å sjungit

sånger till en konsert på Katrineberg den 8 April. Nu ska vi äti tid ägg sedan mjölkat kossorna sedan drucko vi kaffe å far läste en historia "Halland" om Presten och rackaren, som var riktigt lifvad å Mor kokade gröt. Nu är kl. ½ 9 å nu ska vi äta gröt. (godnatt)

Tisdagen den 9 mars Idag har här varit nästan vackert väder det har snöat litegrand men det smalt snart. Mor Ida å Jag vi ha spräckt alla bönerna idag. Nanny har väfvet. Skomakare Hedlund å hemtade koköttet far körde hem för honom igår stod där i " Halland" om docktor Strandmarks födelsedag. I morgon eftermiddag ska barnen läsa i Asige kyrka Anna på Toften läste i år å Bernts Augusta.

Onsdagen den 10 mars 97 Idag har Nanny å jag varit vid kyrkan på vickopredika Kyrkoherde Berg i Abild predikade Anna Ericsson spelade i dag ha barna läst i kyrkan i Asige jag var nere i kyrkan Nanny å Alma i Bokagård voro på läcktaren.

Idag den 11 mars 97. Idag bittida när vi vaknade hade det snöat men det smälte strax, Petter har fyllt åren idag å så gjorde han kaffegille Mor bakade våfflor å jag var hos lilla Augusta å köpte bullar å så dukade jag kaffebordet i förstekammaren. Peter fick ett förhänge af Ida en krage af mig å ett pennskaft af Nanny Edvard å Johan på Slätten ha varit här i eftermiddag. Här har varit en knalle som Albert köpte ett förhänge å krage å rosett. Ida köpte ett tvärandigt förkläde. Nu är tidningen "Halland" kommen å jag har läst följetången som handlar om "Den öfvergifnas dotter" eller om " Doris å Myra"

Lördagen den 13 Mars 97 Nu har Nanny å jag varit å sjungit uppe i skolhuset Wi voro allehopa så när som flickorna Erlandsson här var två frökner Nordström ifrån Slöinge Samt skolläre Larsson i Slöinge. På nästa lördag komma de sjungande Elefverna från Katrineberg till skolhuset å då ska wi flickor bjuda dem på kaffe. Sedan voro vi bjudna till Smeagård på kaffe å vin för Jenny fylde 21år de var Nanny å jag samt bokagårds flickorna å Fina i Kullagård samt Kammilla i Råten

Söndagen den 14 mars 97

Söndagen den 21 mars 97

I går eftermiddag voro Nanny å jag i Årstad å lärde oss sånger till den 8 April, å så lärde vi en mycket vacker sång till Långfredag. När vi så komma hem var Otto i Skumpa här efter ett lass hafre. Ida hade mjölkat tills vi kommo hem. Idag är här så vackert väder som här kan vara, här är lite fruset å solen skiner. Här är sen messa i Årstad idag. Albert har kört mjölken idag. Han kom igen kl ½ 10 Ellen hälsade hem till oss sade Albert. Färdig är bös i stallen.

Onsdagen den 24 mars Idag ha vi bakat hela dagen Wi stego tidigt upp idag först bakade vi rågbröd sedan bullar och lefoar å brödringar å spritringar å sen grantabröd å nu ha vi rest alla mattorna å städat alla stans. Å mjölkat nu är kl ½ 8. Far har varit i Sjönevad å köpt bränvin å sen skulle han å granska räkningar de äro inte komna hem än Mor är gången till Lassagård med en lef å några bullar. Igår voro Albert i Björsgård här å mangla de voro Albert o Anna o Jenny o pigan Maria å drängen Carl.

Idag den 25 mars fredagen är här först messa i årstad där är ingen mer än Nanny vid kyrkan. Nu har vi gjort tödike i ordning kl. är ½ 10 far ligger än han kom inte hem förr än kl 3 idag bitida. Nu har Mor kokat kaffe på Manasse te sig sjelf. Ida spelar en Wårsång Albert skrifer ett bref till mig. Far ligger å dricker kaffe å äter hvetebröd.

Peter kör mjölken han är inte kommen hem än. Far å Mor äro bjudna te Mejeriet på middag ida. Här rägnar å är så surt väder idag.

Lördagen den 27 mars 1897 Idag när vi vaknade kl 7 på morgonen snöade å blåste det så förfärligt å det har snöat å rägnat till middag. Stjärna hade kalvat när vi flickor kommo å skulle mjölk idag. Mellander kom hit kl 8 på f.m. sedan gingo Mellander å Far till Skattagård. Han ville ha far å morbror Johan i borgen (hur de går ? Nanny å jag ha sytt fyra förkläde idag tre blå helylleförklä å ett tvärandigt bomulsförkläde te Ida. Kl 4 ska wi gå till årstad om wi kan Mor är bjuden med å dricka kaffe. Katrinebergs Elever skulle komma dit å sjunga. Igår var här så vackert väder solsken å klart. Jag var till Jansa Nilssons med två flaskor brännvin som vi hade lånat.

Söndagen kl 10 den 28 mars 97 Idag är här stilla väder men mulet å lite drifvor igen sen i fredags. Mellander har varit här i natt, nu är han gången. Idag är här sen messa i Årstad. Nils å Nanny kom hem i går kväll ifrån Halmstad hon reste på tåget till Falkenberg å så gick hon hem i sådant väglag. Sedan i eftermiddag kom Nanny Jenny å Elvira hit och så en stund efter kommo Emma som tjenar i Halmstad och Jenny i Lassagård å Anna i Lassagård å så fingo de allesamman smörgås å sen hvita bönor å fläsk å kött och rödgröt efter det gingo härifrån kl ½ 9 på kvällen sedan skulle de gå till Jansa Johans, sedan gingo de därifrån kl ½ 11.

Tisdagen den 30 mars 1897 Idag har det snöat nästan hela dagen så att marken var aldeles hvit nu i eftermiddag har de blåst aldeles förfärligt. Idag på förmiddagen reste Far till Falkenberg å så skulle han köpa garn till två täcken om han fick något. Nanny har väfvet hela dagen hon väfver bruna stickgarns kläder till alla kararne, Ida har sytt ett namn på Peters handukar, jag har virkat tre stjärnor på min duk. Mor har lagat mat och syltat till Nanny. Albert å Alfred ha gjort kvastar. Peter ingenting å lärt läxan. Nu är kl ½ 8 på kvällen. I morgon skall Nanny å jag till Katrineberg å sjunga igen, Albert ska köra för oss Jenny i Bokagård ska åka med oss Wi ska va där kl. 4 e.m.

Onsdagen den 31 mars 97 Idag har det varit aldeles förträffligt väder, solsken å klart Far har varit i Berte idag med "klöfverknopp". Nanny å jag vi reste till Katrineberg kl ½ 3 e.m. för att öfva oss i sångerna till festen. Först voro vi inne i fru Hallbergs rum en timas tid sedan blefvo vi bjudna på kaffe af fru Strandmark sedan gingo vi ner i skolsalen å sjung den, så var det slut. Wi reste hem kl ½ 7. Wi voro hemma kl 8 Anna i Lassagård var här medan vi voro borta, När vi kommo hem stod Jansa Nilsson å klippte far i köket. Albert körde för oss till Katrineberg.

Torsdagen den 1 April 1897 Idag har det varit lika vackert väder som i går. Far är på byamöte till Johans i Ryggebo. Albert å Alfred ha gjort ved å köra grus i trädgården i dag. Nanny har väfvet jag har virkat ida har sopat i "hensten" Lärinnan Sofia har varit här i eftermiddag å druckit kaffe å pratat en stund. Nu är kl. snart nio så nu får jag bädda sengarna å äta gröt. Albert å Alfred äro gågna till floagård för att lägga ihop till Hilda på Toften. (Det ljustes första gång för henne å Sven i söndags)

Lördagen den 3 April 1897 Nu har jag kommit hem jag har varit i Bokagård sen igår. Nu är kl 6 på eftermiddagen. Jag gick ifrån Boken till Årstad till sångföreningen vi sjöng först i skolhuset sen i kyrkan. Nanny å Ida äro gågna till Smeagård på kalas drängen var här med ett bref ifrån Jenny att vi skulle komma dit. Albert var å hämtade vår vagn hos målare Bengts son så fingo vi åka med honom från Årstad. Far å Jansa Nilsson åkte med.

Söndagen den 4 April 97 Idag är det så skönt väder solen skiner å det är stilla lugnt. Idag var det först messa i årstad Far å Mor å jag vi åkte efter lilla Docka Alfred å Peter de gingo. Alma i Bokagård å jag vi sutto nere i kyrkan idag Jenny i Boken var vid asige idag. Idag fyller Hansa Nilsa Jenny 15år. Imorgon skall Johan i Floagård i Heberg å Malkom Abrahamsson resa till America. Nu är kl 2 på e.m. å vi ha ätit stekt fisk å vanner till middag.

Måndagen den 5 April 97 Idag är det vackert väder men det blåser bra å så är det bra mulet. Mor var hos Pernilla i Norge på f.m. med en kalfabo å en karutt kalfvakaka. Far har varit på Leregård ett ärende Peter är i skolan Albert har varit till kvars Alfred på ryd efter torf. Wi flickor äro bjudna till Johanna i Ryggebo i eftermidda. Nu är kl ½ 3 så nu ska vi snart gå ----- Det var bara Ida å jag som gingen wi kommo hem kl 12 på natten.

Onsdagen den 7.4.97

Idag har det varit vackert väder hela dagen. Här var nattvardgång i årstad idag Albert Alfred å Nanny Ida å jag gingen till allars vi åkte efter "Docka". Nu är Docka rest till Pastor Ivarsson. Far å Ida körde till Oktorp med henne å Munter. De äro inte komna hem än å kl 9 på e.m. Imorgon eftermiddag ska vi till Kathrineberg på fest. Nanny å jag ska sjunga med. Festen börjar kl. 5 e.m. Wi skall vara där kl ½ 4 e.m. Hedlunds Augusta har varit här idag efter kalfkött som hon fick.

Fredagen den 9 April 97 Igår voro alle vi fem syskon på fest å Katrineberg vi hade mycket roligt. Hulegårds flickor å Bokagårds flickor å vi hade följe hem, Albert körde med munter å vi hade den granne fjädervagnen.

Långfredagen d.16.4.97 Idag har det varit mycket vackert väder. Här var först messa i årstad vi voro där allesammans så när som Albert. Där sjöngs en mycket vacker sång i dag. Nanny följde med till Asige kyrka. Hon åkte med Hulegårdarna. Anna i Larsagård kom hit ifrån kyrkan så kokade jag kaffe. Wi åto stekta ägg å fläsk till middag och så kaffe efter. Sedan voro vi bjudna till Larsagård för Petrus fylde åren. Wi voro Alfred å Albert å Peter å Ida å Jag som gingen dit. Sedan kommo Johanna Beata å Jenny å Augusta i Lassagård Rausia i Floagården var där också. Först fingen vi punsch sedan gingen vi uppå berget å kikade. Så när vi kommo dit igen fingo vi kaffe å kakor å så punsch innan vi gingo. Wi kommo hem kl ½ 7. Far gick till Mejeriet ifrån kyrkan, han var där till kl 11 på kvällen.

Lördagen den 17 April 97 Idag har det varit vackert väder. Albert har kört mjölken idag. Nanny å jag ha bubinat blått bomulsgarn idag. Far å Mor ha varit uppe i årstad å hyddat grafvarne. Sedan voro de till Målarens i Blisctorp å åto merz afton kubben var med å han var så galen så. ----- när vi hade ätit gröt voro vi å sågo på påskahögen. Wi voro på Lunda halle å Albert sköt tre skott.

Påskdagen den 18 April 97 Idag har det regnat aldeles förfärligt. Idag är det sist messa i Årstad jag vet inte om jag skall gå till kyrkan i dag.

Fredagen den 23 April 97 Idag har det varit mycket vackert väder. Wi har ristent i lunden å tändt på allt ihop. Sedan kl 7 e.m. voro vi till Bengt Haralds på Toften på bröllops-lekstuga. Wi kommen hem kl ½ 4 på morgonen.

Lördagen d.24.4.97 Idag ha vi satt potater på e.m. vi gjorde vid det kl 7. Far å Mor äro i Björsgård på rese gille.

Söndagen den 25.4.1897 Idag har det varit mulet hela dagen, men det har icke regnat. Här var sist messa i Årstad idag. Far Albert å Nanny voro vid kyrkan. När de voro gågna till kyrkan kommo här främmad till oss. när I av Janne i Lineagård å Ellen Ljunggren. N Ekberg å Jenny i Smeagård och Elin Thören och Jan Peters Julle Först drucko vi kaffe, sen gingo vi på berget å springo enke leken å gömde ringen o.s.sen- Sen fingo wi lunch å karlarna toddy å så spelade vi flickor ett par stycke. Och så fingo wi smörgås å saft efter. När de kommo härutom kom mjölken till mejeriet å så sprungo de ste hem

Tisdagen den 27 April 1897 Idag har det varit mycket vackert väder. Igår begynte de våren å Färdig Tamdes. Idag har Nanny å jag väfvet borta i "hemsten" Nanny väfver helinda handdukar å jag väfver opp-nappa-tyg Nanny väfde 10 al å jag nio alnar.